

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Skrybos ir gyvenimas skyrium Skrybos ir gyvenimas skyrium

Graikija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Santuoka nutraukiama teismo sprendimu, kurio nebegalima apskųsti (Civilinio kodekso (*Αστικός Κώδικας*) 1438 ir kiti straipsniai).

Yra dvi santuokos nutraukimo bylų rūšys.

Nutraukdami santuoką bendru sutikimu (*συναινετικό διαζύγιο*), sutuoktiniai susitaria nutraukti santuoką sudarydami rašytinį susitarimą, kurį pasirašo patys sutuoktiniai ir jų advokatai arba tik advokatai, jeigu jiems suteikti konkretūs įgaliojimai veikti sutuoktinių vardu. Būtina, kad sutuoktiniai būtų susituokę ne mažiau kaip šešis mėnesius. Jeigu nėra nepilnamečių vaikų, santuoka nutraukiama ne teisme, t. y. pakanka sudaryti minėtą susitarimą. Tačiau jeigu yra nepilnamečių vaikų, prie to susitarimo būtina pridėti kitą rašytinį sutuoktinių susitarimą, kuriuo nustatoma vaikų išlaikymo ir bendravimo su jais tvarka. Visi šie susitarimai pateikiami kompetentingam pirmosios instancijos vieno teisėjo teismui (*Μονομελές Πρωτοδικείο*), kuris patvirtina susitarimus ir, vadovaudamasis ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų procedūra, paskelbia apie nutrauktą santuoką.

Santuoką nutraukiant ginčo tvarka (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*), kuri taikoma remiantis nurodytais santuokos iširimo pagrindais, vienas iš sutuoktinių, siekdamas nutraukti santuoką, vietos pirmosios instancijos vieno teisėjo teisme pareiškia ieškinį arba kiekvienas sutuoktinis pareiškia atskirą tokį ieškinį.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Toliau nurodyti pagrindai, kuriais remiantis santuoka nutraukiama ginčo tvarka (Civilinio kodekso 1439 straipsnis).

Santuokiniai santykiai iširo dėl atsakovo arba abiejų sutuoktinių kaltės ir galima pagrįstai manyti, kad pareiškėjas negalėtų tęsti įprastų santuokinių santykių. Bigamijos, neištikimybės, pareiškėjo persikėlimo gyventi į kitą nei šeimos nuolatinę gyvenamąją vietą, atsakovo pasikėsimo į pareiškėjo gyvybę arba atsakovo naudojamo smurto šeimoje prieš pareiškėją atvejais galioja santuokos iširimo prezumpcija, kurią atsakovas gali siekti paneigti.

Jeigu sutuoktiniai nepertaukiamai dvejus metus gyveno skyrium, galioja nepaneigiama santuokos iširimo prezumpcija ir santuoką galima nutraukti, net jeigu ji iširo dėl pareiškėjo kaltės.

Jeigu dingęs be žinios sutuoktinis paskelbiamas mirusiu, kitas sutuoktinis gali prašyti nutraukti santuoką.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinkti pavardę),

Kai santuoka pasibaigia ją nutraukus, sutuoktiniai nebeturi pareigos gyventi kartu ir priimti bendrų sprendimų. Sutuoktiniai, pasirinkę kito sutuoktinio pavardę, paprastai susigrąžina savo ankstesnę pavardę, nebent jie nori pasilikti kito sutuoktinio pavardę remdamiesi tuo, kad dėl tos pavardės jie įgijo profesinę arba meninę reputaciją. Panaikinama bet kokia sutuoktinių atsakomybė vykdyti abipuses pareigas. Bigamija, kaip santuokos kliūtis, išnyksta. Santuokos metu buvo sustabdyti reikalavimai, kuriuos vienas kitam pareiškė sutuoktiniai, taikomi terminai; nutraukus santuoką šie terminai atnaujinami. Nutraukus santuoką vieno ar kito sutuoktinio kraujo ryšiai, atsiradę sudarius santuoką, nenutrūksta.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Nutraukdamas santuoką, kiekvienas sutuoktinis turi teisę susigrąžinti jam priklausantį kilnojamąjį turtą arba turtą, kuris, vadovaujantis prezumpcija, jam priklauso, net jeigu juo faktiškai naudojosi abu sutuoktiniai arba tik vienas sutuoktinis, o kitas sutuoktinis nepaneigia prezumpcijos; ši taisyklė galioja net ir tuo atveju, kai būtų galima manyti, kad daiktas kitam sutuoktiniui nėra būtinas. Jeigu daiktu disponuojantis sutuoktinis atsisako jį perduoti savininkui, savininkas gali pareikšti daiktinį (*in rem*) ieškinį, ieškinį dėl valdymo arba ieškinį pagal prievolių teisę. Nutraukus santuoką, sutuoktinis, kuriam šeimos būstas priklauso nuosavybės teise, gali būstą naudojančiam sutuoktiniui pareikšti daiktinį (*in rem*) ieškinį pagal prievolių teisę. Nutraukus santuoką, pasibaigia bendrosios jungtinės nuosavybės teisinis režimas ir kiekvienas sutuoktinis gauna dalį, kuri jam priklauso pagal bendrąją jungtinę nuosavybę ir bendro turto padalijimą reglamentuojančias taisykles. Jeigu daiktą vienas sutuoktinis įgijo santuokos metu, kitas sutuoktinis turi teisę reikalauti nustatyti jo nuosavybės dalį į tą daiktą.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Kai santuoka pasibaigia ją nutraukus, teismas tėvų pareigų įgyvendinimo tvarką gali nustatyti vienu iš toliau nurodytų būdų:

- a) teismas gali nustatyti tėvų pareigas arba globą vienam iš tėvų;
- b) teismas gali nustatyti bendras abiejų tėvų pareigas arba globą;
- c) teismas gali paskirstyti tėvų pareigas abiem tėvams arba
- d) teismas gali nustatyti tėvų pareigas trečiajai šaliai.

Santuoką nutraukę tėvai toliau turi prievolę išlaikyti nepilnamečius vaikus, kurie negauna jokių su darbu susijusių pajamų ar pajamų iš savo turto arba kurių pajamų neužtenka pragyvenimui. Šią prievolę padalija tėvai, o kilus ginčui – teismas.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Kai santuoka pasibaigia ją nutraukus, buvęs sutuoktinis, kuris negali savęs išlaikyti iš nuosavų pajamų ar turto, turi teisę reikalauti išlaikymo iš kito sutuoktinio: jeigu paskelbimo apie nutrauktą santuoką momentu reikalavimą pareiškiantis sutuoktinis dėl savo amžiaus arba sveikatos būklės negali pradėti verstis tinkama profesine veikla arba jos tęsti, kad save išlaikytų;

jeigu reikalavimą pareiškiantis sutuoktinis globoja nepilnametį vaiką ir todėl negali verstis tinkama profesine veikla;

jeigu reikalavimą pareiškiantis sutuoktinis negali rasti tinkamo nuolatinio darbo arba jam reikalingas profesinis mokymas; bet kuriuo iš šių nurodytų atvejų teisė į išlaikymą galioja ne ilgiau nei trejus metus nuo paskelbimo apie nutrauktą santuoką momentą; arba

bet kuriuo kitu atveju, kai paskelbimo apie nutrauktą santuoką momentu išlaikymą priteisti būtina atsižvelgiant į pagrįstas priežastis.

Išlaikymas gali būti panaikintas arba apribotas dėl tinkamos priežasties, ypač jeigu santuoka truko neilgai arba jeigu sutuoktinis, kuris turėtų teisę gauti išlaikymą, yra kaltas dėl santuokos nutraukimo arba savanoriškai nuskurdo. Teisė į išlaikymą pasibaigia, jeigu tokią teisę turintis asmuo sudaro naują santuoką arba gyvena su nauju partneriu. Mirus pareigą mokėti išlaikymą turinčiam sutuoktiniui, teisė į išlaikymą nepasibaigia. Tačiau ji pasibaigia, jeigu miršta asmuo, turintis teisę gauti išlaikymo išmokas, išskyrus atvejus, kai teisė į išlaikymą yra susijusi su praėjusiu laikotarpiu arba mirties metu yra nesumokėtų išmokų.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)*“?

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuokos pripažinimas negaliojančia reiškia, kad dėl tam tikro pažeidimo visišką teisinę galią turinti santuoka teismo sprendimu panaikinama ir todėl nebesukelia jokių pasekmių, išskyrus tai, kad bet kokie negaliojančia pripažintoje santuokoje gimę vaikai tebelaikomi santuokiniais. Taisyklės, kuriomis reglamentuojamas bet koks niekinio veiksmo pripažinimas negaliojančiu, taikomas santykiniam arba absoliučiam santuokos negaliojimui (Civilinio kodekso 1372 ir kiti straipsniai).

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Santuoka gali būti pripažinta negaliojančia remiantis tuo, kad nebuvo įvykdytas vienas iš teigiamų santuokos reikalavimų arba kad buvo absoliuti kliūtis, arba kad santuoka negalioja dėl klaidos arba prievartos.

Teigiamas reikalavimas laikomas neįvykdytu, jeigu sutuoktiniai asmeniškai nepareiškia noro tuoktis arba jeigu pareiškimas priklauso nuo sąlygos arba termino; jeigu sutuoktiniai yra nepilnamečiai ir teismas nesuteikė leidimo sudaryti santuokos; jeigu kuriam nors iš jų paskirtas globėjas, kuris nepritaria santuokos sudarymui ir iš teismo nebuvo gautas joks leidimas; arba jeigu kuris nors iš sutuoktinių santuokos sudarymo metu nesupranta savo veiksmų prasmės arba dėl psichikos ligos negali priimti racionalių sprendimų. Absoliuti kliūtis yra tuomet, kai sutuoktiniai yra kraujo ryšiais susiję tiesiosios aukštutinės arba tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai, nepaisant giminytės laipsnio, arba yra šoninės linijos giminaičiai iki ketvirtos laipsnio; jeigu jie santuokiniais ryšiais susiję su tiesiosios aukštutinės arba tiesiosios žemutinės linijos giminaičiais, nepaisant giminytės laipsnio, arba yra šoninės linijos giminaičiai iki trečio laipsnio; absoliuti kliūtis taip pat yra bigamijos ar įvaikinimo atveju.

Negaliojanti santuoka po jos sudarymo gali būti pripažįstama galiojančia, jeigu sutuoktiniai visiškai ir laisvai sutinka sudaryti santuoką; jeigu leidimo neturintiems nepilnamečiams teismas vėliau suteikia leidimą; jeigu leidimo neturintis nepilnamečis sulaukia 18 metų ir pripažįsta santuoką; jeigu teisės sudaryti santuokos neturėjęs sutuoktinis vėliau įgyja tokią teisę ir pripažįsta santuoką; jeigu globėjas, teismas arba teisė sudaryti santuoką vėliau įgijęs sutuoktinis pripažįsta santuoką; arba jeigu asmuo, kuris veikė dėl suklydimo arba per prievartą, pripažįsta santuoką nelikus suklydimo aplinkybių arba prievartos. Santuoka laikoma nesudaryta, jeigu sudarant civilinę santuoką mero arba liudytojo akivaizdoje nebuvo padarytas joks pareiškimas arba sudarant bažnytinę santuoką sutuoktinis sutuokė ne Rytų ortodoksų bažnyčios kunigas arba kitos Graikijoje žinomos religinės bendruomenės dvasininkas. Tokiu atveju santuoka nesukelia jokių teisinių pasekmių ir bet kuris teisinį interesą turintis asmuo gali pareikšti ieškinį siekdamas, kad būtų paskelbta apie tokios santuokos nebuvimą.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Iš esmės santuokos pasekmės panaikinamos atgaline data. Tai taikoma visiems sutuoktinių asmeniniams, šeimos ir turtiniams santykiams. Todėl negaliojančia santuoka panaikinama sutuoktinių teisė paveldėti vienas kito palikimą pagal įstatymą ir ši taisyklė galioja nuo pat pradžių. Ja taip pat panaikinami visi sutuoktinių ir trečiųjų šalių teisiniai sandoriai, kuriuos sutuoktiniai sudarė veikdami kaip susituokę asmenys siekdami patenkinti savo, kaip vyro ir žmonos, bendro gyvenimo poreikius arba valdyti kito sutuoktinio turtą, o trečioji šalis, sudarydama tokius sandorius su sutuoktiniais, veikė sąžiningai. Jeigu santuokos sudarymo metu sutuoktiniai arba vienas iš jų nežinojo apie santuokos negaliojimą, dėl šio negaliojimo pasekmės tokiam sutuoktiniui atsiranda tik ateityje; sutuoktinis, kuris santuokos sudarymo metu nežinojo apie jos negaliojimą, turi teisę gauti iš kito sutuoktinio išlaikymą, jeigu kitas sutuoktinis nuo pat pradžių žinojo apie negaliojimą, arba gauti išlaikymą iš kito sutuoktinio paveldėtojų, jeigu kitas sutuoktinis miršta santuoką pripažinus negaliojančia; šiuo atveju analogiškai taikomos taisyklės, kuriomis reglamentuojama santuokos nutraukimo tvarka. Tokią pat teisę į išlaikymą taip pat turi sutuoktinis, kuris buvo priverstas sudaryti santuoką dėl grasinimų arba teisei ar priimtinioms moralės normoms prieštaraujančiu būdu, jeigu santuoka pripažįstama negaliojančia arba pasibaigia kitam sutuoktiniui mirus (Civilinio kodekso 1383 straipsnis).

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Ne.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Pirmosios instancijos vieno teisėjo teismas (Civilinio proceso kodekso (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*) 17 straipsnio 1 dalis) turi jurisdikciją nutraukti santuokas remdamasis vieno ar abiejų sutuoktinių kalte dėl iširusios santuokos arba tuo, kad vienas be žinios dingęs sutuoktinis paskelbiamas mirusiu; panaikinti santuoką remdamasis santykiniais arba absoliučiais jos negaliojimo pagrindais; pripažinti, kad santuoka niekada nebuvo sudaryta, o santuokos metu priimti sprendimą dėl sutuoktinių santuokinių santykių. Teismas taiko sutuoktinių ginčams spręsti skirtą procedūrą, kuri iš dalies buvo pakeista įstatymu Nr. 4055/2012.

Jeigu santuoka nutraukiama bendru sutikimu, panašiai tinkamas teismas yra pirmosios instancijos vieno teisėjo teismas, tačiau šiuo atveju laikomasi procedūros, kuri taikoma nagrinėjant bylas ne ginčo tvarka. Jurisdikciją turi arba vietos, kurioje yra paskutinė bendra sutuoktinių gyvenamoji vieta, teismas (Civilinio proceso kodekso 39 straipsnis); arba vietos, kurioje yra jų įprastinė gyvenamoji vieta, teismas, jeigu vienas iš sutuoktinių joje vis dar gyvena; arba vietos, kurioje yra įprastinė atsakovo gyvenamoji vieta, teismas (Civilinio proceso kodekso 22 straipsnis); arba, jeigu sutuoktiniai pateikia bendrą prašymą, vietos, kurioje yra vieno iš sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teismas; arba pareiškėjo įprastinės gyvenamosios vietos teismas, jeigu jis joje gyvena ne mažiau kaip vienus metus prieš pat prašymo pateikimą arba ne mažiau kaip šešis mėnesius, jeigu jis turi Graikijos pilietybę arba abu sutuoktiniai yra Graikijos piliečiai. Priešieškinį nagrinėja tas pats teismas. Ieškiniai dėl išlaikymo gali būti sujungiami su ieškiniiais dėl santuokos nutraukimo, santuokos pripažinimo negaliojančia arba pripažinimo, kad santuoka niekada nebuvo sudaryta, ir tuomet sprendimą dėl visų šių ieškinių, taikydamas santuokos bylų nagrinėjimo procedūrą ir joje nustatytus terminus, priima jurisdikciją turintis pirmosios instancijos vieno teisėjo teismas. Galiausiai ieškiniai, kuriais siekiama nustatyti tėvų pareigas ir bendravimo tvarką, taip pat gali būti sujungiami su prašymu ir dėl jų sprendimą gali priimti pirmosios instancijos vieno teisėjo teismas pagal specialią Civilinio proceso kodekso 681B ir kituose straipsniuose nustatytą procedūrą.

Prašymas pateikiamas teismo raštinei; raštinės pareigūnas nustato bylos nagrinėjimo datą ir įrašo šią datą prašymo kopijose. Pareiškėjo advokatas paveda teismo antstoliiui įteikti kopiją, kurioje nurodoma bylos nagrinėjimo data, ir iškviešti šalis atvykti į bylos posėdį teismo nurodytu laiku ir nurodytoje vietoje. Antstolis prašymo kopiją įteikia atsakovui. Antstolis prašymo kopiją privalo įteikti per 60 dienų, jeigu atsakovo nuolatinė gyvenamoji arba įprastinė gyvenamoji vieta yra Graikijoje, arba per 90 dienų, jeigu atsakovo nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra užsienyje arba jeigu atsakovo adresas nežinomas. Jeigu dokumentus reikia įteikti užsienyje esančiam asmeniui, kurio adresas žinomas, analogiškai taikomos prašymo, kuriuo pradeda byla, įteikimo nuostatos, nustatytos arba ES reglamentuose, tiksliau tariant, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, arba, jei tinka, 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijoje, arba dvišalėse ar daugiašalėse sutartyse nustatytos taisyklės.

Toliau eilės tvarka nurodyta materialinė teisė, taikoma sutuoktinių asmeniniams turtiniams santykiams, santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyriui (Civilinio kodekso 14, 15 ir 16 straipsniai):

paskutinės sutuoktinių bendros pilietybės, turėtos santuokos metu, teisė, jeigu bent vienas iš jų vis dar turi tokią pilietybę;

paskutinės sutuoktinių bendros įprastinės gyvenamosios vietos santuokos metu teisė arba

teisė, su kuria juos sieja glaudžiausi ryšiai.

Toliau eilės tvarka nurodyta teisė, kuria reglamentuojami tėvų ir vaiko santykiai (Civilinio kodekso 18 ir 19 straipsniai):

a) paskutinės jų bendros pilietybės teisė;

a) paskutinės jų bendros įprastinės gyvenamosios vietos teisė;

c) vaiko pilietybės teisė; jeigu vaikas turi Graikijos ir užsienio pilietybę, taikoma Graikijos teisė, o jeigu vaikas turi daugiau nei vieną užsienio pilietybę, taikoma valstybės, su kuria vaiką sieja glaudžiausi ryšiai, teisė.

Pagal *lex fori* principą taikoma Graikijos procesinė teisė, tačiau už ją viršesnė yra Europos bendrijos teisė ir kitos tarptautinės sutartys, kaip nustatyta Konstitucijos 28 straipsnyje. Šalims atstovaujantiems advokatams turi būti suteiktas specialus įgaliojimas veikti šalies vardu arba teisme jie turi dalyvauti kartu su atstovaujama šalimi. Santuokos liudijimas, santuokinės padėties liudijimas ir kiti dokumentiniai įrodymai turi būti pateikiami teismui įrodymų rinkimo stadijoje. Liudytojai apklausiami ir pareiškimai daromi atvirame teismo posėdyje. Jeigu santuoka nutraukiama bendru sutikimu, šalis privalo pareikšti norintcos nutraukti santuoką sudarydamos rašytinį pareiškimą, kurį pasirašo pačios šalys ar jų įgalioti advokatai arba visi kartu, be to, būtina pridėti susitarimą dėl sutuoktinių vaikų globos ir bendravimo su jais tvarkos. Teismas patvirtina susitarimą ir paskelbia apie nutrauktą santuoką. Šalių pareiškimus teismas vertina savo nuožiūra. Teismas nereikalauja, kad apklausiamos šalys prisiektų, ir nerenka įrodymų iš šalių vaikų, tačiau liudytojai ir ekspertai, duodami parodymus, privalo prisiekti. Nagrinėdamas bylą dėl santuokos nutraukimo, teismas stengiasi sutaikyti šalis. Atsakovo neatvykimas į teismą nedaro jokio poveikio byloje priimtam teismo sprendimui. Jeigu viena šalis miršta tuo metu, kai teismo sprendimą dar galima apskųsti, byla nutraukiama. Jeigu prašymą dėl santuokos pripažinimo negaliojančia pateikia prokuroras, jo prašoma pateikti dokumentus. Mirus šaliai, byla sustabdoma ir ją gali atnaujinti šalies įpėdiniai. Jeigu ieškinį dėl santuokos pripažinimo negaliojančia arba pripažinimo, kad santuoka niekada nebuvo sudaryta, pareiškia prokuroras, ieškiny perduodamas abiem šalims, o jeigu viena iš šalių mirė, tuomet ieškiny perduodamas jos įpėdiniams.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Taip, jeigu laikomasi tam tikrų sąlygų. Visų pirma teisinė pagalba yra prieinama, jeigu parodoma, kad šalis negali atlyginti teismo bylos nagrinėjimo išlaidų ir kad dėl to jai ir jos šeimai reikalingos pragyvenimo lėšos iš esmės sumažės, ir nenustatoma, kad ieškiny yra akivaizdžiai nepagrįstas arba neprotingas.

Prašymai turi būti teikiami bylą nagrinėjančiam teisėjui arba teisėjui, kuris nagrinės iškeltą bylą; jeigu pirmosios instancijos teismą sudaro keletas teisėjų, prašymas pateikiamas teismo pirmininkui, o sprendžiant su neteisminiu bylos nagrinėjimu susijusius klausimus prašymas pateikiamas pareiškėjo gyvenamosios vietos apylinkės civiliniam teismui (*ειρηνοδίκηο*) (Civilinio proceso kodekso 194 ir kiti straipsniai).

Prašyme reikėtų trumpai išdėstyti bylos dalyką, nurodyti įrodymus, kurie bus pateikti per teisminį bylos nagrinėjimą, ir įrodymus, kuriais patvirtinamos įvykdytos teisinės pagalbos sąlygos. Prie prašymo reikėtų pridėti įvairius pagrindžiamuosius dokumentus:

pareiškėjo nuolatinės gyvenamosios vietos mero arba kaimo tarybos pirmininko (nemokamai) išduotą liudijimą, kuriame nurodoma pareiškėjo profesija, finansinė ir šeimatinė padėtis;

pareiškėjo nuolatinės gyvenamosios vietos mokesčių inspektorius (nemokamai) išduotą liudijimą, kuriame nurodoma, kad pareiškėjas per pastaruosius trejus metus pateikė pajamų mokesčio deklaraciją arba bet kurio kito tiesioginio mokesčio deklaraciją ir kad išnagrinėta deklaracija buvo patvirtinta.

Prašymą nagrinėjantis teismas gali nemokamai įteikti atsakovui šaukimą į teismą. Advokatų dalyvavimas nebūtinai. Jeigu teismas mano, kad yra tikimybė, jog pirmiau išvardytos sąlygos yra įvykdytos, jis nusprendžia skirti teisinę pagalbą. Šiuo klausimu dėl kiekvieno ieškinio priimamas atskiras sprendimas. Jis galioja tam ieškiniiui visose apeliacijos stadijose, įskaitant galutinio teismo sprendimo vykdymo stadiją. Šalis, kurios teisė gauti teisinę pagalbą buvo nustatyta tokiu būdu, laikinai atleidžiama nuo pareigos atlyginti teismo išlaidas ir apskritai visas bylos nagrinėjimo išlaidas, t. y. notarų ir teismo antstolių mokesčius, liudytojų išlaidas, ekspertų, advokatų ir bet kurio kito atstovo išlaidas, ir nuo pareigos pateikti tokių išlaidų užstatą. Taip pat laikinai gali būti atleidžiama tik nuo dalies išlaidų.

Teisinės pagalbos teikimas nedaro poveikio pareigai apmokėti bet kokias priešingai šaliai priteistas išlaidas. Pareiškėjo prašymu teismas, priimdamas sprendimą dėl teisinės pagalbos arba vėliau, gali paskirti advokatą, notarą arba antstolį padėti teisinę pagalbą gaunančiam asmeniui. Jie turi pareigą vykdyti nurodymus, o pats sprendimas naudojamas kaip įgaliojimų suteikimo pagrindas.

Teisinė pagalba nebeteikiama mirus asmeniui, kuris turi teisę ją gauti, tačiau veiksmai, kurių negalima atidėti, gali būti atliekami vėliau, vadovaujantis anksčiau duotais nurodymais. Be to, teismas savo iniciatyva arba prokuroro prašymu gali panaikinti teisinę pagalbą arba ją apriboti, jeigu įrodoma, kad jos skyrimo sąlygos niekada nebuvo įvykdytos, yra nebetaikomos arba pasikeitė. Išlaidų atlyginimo tvarką reglamentuojama Civilinio proceso kodekso 190–193 straipsniuose.

Todėl jeigu teismo sprendimu išlaidų atlyginimas priteisiamas teisinę pagalbą gavusio asmens priešininkui, žyminis mokestis, vykdymo mokestis ir kiti mokesčiai surenkami vadovaujantis valstybės pajamų surinkimą reglamentuojančiu įstatymu, o atlyginti teisinę pagalbą gavusio asmens patirtas išlaidas, jo advokatų ar kitų teisiųjų atstovų ar teismo pareigūnų išlaidas priteisiama atitinkamiems asmenims ir jos surenkamos taikant vykdymo procedūrą. Lygiai taip pat išlaidos, kurias turi atlyginti teisinę pagalbą gavęs asmuo, surenkamos iš karto, kai nustoja galioti teisinės pagalbos teikimo sąlygos ir kai šis faktas patvirtinamas. Jeigu šalis teisinę pagalbą gavo dėl neteisingų pareiškimų arba informacijos, teisėjas, kuris nusprendžia panaikinti teisinę pagalbą, skiria 100–200 EUR dydžio piniginę baudą, kuri sumokama į Teisės specialistų draudimo fondą; tačiau skirta bauda nereiškia, kad šalis atleidžiamas nuo pareigos atlyginti išlaidas, nuo kurių jos buvo atleistas, arba kad nebus pradėtas baudžiamasis persekiojimas.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Taip. Pralaimėjusioji šalis vietos apeliaciniam teismui (*Εφετείο*) gali paduoti apeliacinį skundą dėl teismo sprendimo, susijusio su santuokos nutraukimu, santuokos pripažinimu negaliojančia remiantis absoliučiais arba santykiniais santuokos negaliojimo pagrindais, arba pripažinimu, kad santuoka niekada nebuvo sudaryta; šalis skundą turi paduoti per 30 dienų nuo tos dienos, kurią jai įteikiamas teismo sprendimas, jeigu jos nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra Graikijoje; arba per 60 dienų, jeigu jos nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra užsienyje arba jeigu jos gyvenamoji vieta nežinoma, o jeigu teismo sprendimas neįteikiamas, skundui paduoti taikomas trejų metų terminas, kuris pradedamas skaičiuoti nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Jeigu teisę paduoti skundą turinti šalis miršta, terminas skundui paduoti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismo sprendimas įteikiamas jo visų teisių paveldėtojams arba testamentinės išskirtinės gavėjams.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Šiuo metu galiojančiame Tarybos reglamente (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo nustatytas principas, pagal kurį vienoje ES valstybėje narėje priimti sprendimai kitose valstybėse narėse pripažįstami be jokios specialios procedūros. Kiekvienas asmuo, norintis, kad Graikijoje būtų pripažintas sprendimas nutraukti santuoką, patvirtinti gyvenimą skyrium arba pripažinti santuoką negaliojančia, turėtų kreiptis į asmens, kurio atžvilgiu turi būti vykdomas teismo sprendimas įprastinės gyvenamosios vietos arba sprendimo vykdymo vietos pirmosios instancijos vieno teisėjo teismą.

Nustatoma teismo posėdžio data, o tuomet kitai šaliai turi būti įteikta prašymo kopija, įskaitant dokumentą, kuriame nurodoma teismo posėdžio data, ir šaukimą į teismą. Teismas negali peržiūrėti sprendimą priėmusio teismo jurisdikcijos. Teismas nagrinėja: ar sprendimo pripažinimas neprieštarautų viešajai tvarkai; ar atsakovui bylos iškėlimo dokumentas buvo įteiktas laiku, kad jis turėtų pakankamai laiko pasirengti savo gynybai, arba, jeigu toks dokumentas

nebuvo įteiktas laiku, ar atsakovas nedviprasmiškai pritarė teismo sprendimui; ar teismo sprendimas yra nesuderinamas su teismo sprendimu, priimtu byloje tarp tų pačių šalių toje valstybėje narėje, kurioje prašoma pripažinti teismo sprendimą, arba anksčiau priimtu kitoje valstybėje narėje arba ne valstybėje narėje tarp tų pačių šalių, jeigu valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti, jis atitinka būtinas pripažinimo sąlygas. Jeigu teismas mano, kad šios sąlygos yra įvykdytos, jis pripažįsta teismo sprendimą.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Graikijoje priimtas sprendimas, kuriuo pripažįstamas kitoje ES valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas, gali būti ginčijamas; tokiu atveju kompetenciją turi apeliacinis teismas, kuris nagrinėja apeliacinius skundus dėl atitinkamo žemesnės instancijos teismo sprendimų. Apeliacinis skundas turi būti paduodamas per vieną mėnesį nuo sprendimo įteikimo dienos, išskyrus atvejus, kai šalies, kurios atžvilgiu siekiama pripažinti sprendimą, įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje teismo sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu; tokiu atveju apeliacinis skundas turi būti paduodamas per du mėnesius nuo sprendimo įteikimo dienos. Šio termino negalima pratęsti dėl atstumo iki gyvenamosios vietos. Jeigu šalis, kurios atžvilgiu siekiama pripažinti teismo sprendimą, neatvyksta į posėdį, teismas privalo sustabdyti bylą ir įsitikinti, kad minėta šalis laiku gavo tinkamą šaukimą į teismą arba kad šiuo tikslu buvo imtasi visų būtinų priemonių. Apeliacinio teismo sprendimą kasacine tvarka galima apskųsti Aukščiausiam Teismui (*Αρειος Πάγος*).

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Toliau eilės tvarka nurodyta santuokos nutraukimui taikytina materialinė teisė:

šalių paskutinės bendros pilietybės teisė, jeigu viena iš jų vis dar turi tokią pilietybę;

paskutinės šalių bendros įprastinės gyvenamosios vietos santuokos metu teisė arba

teisė, su kuria juos sieja glaudžiausi ryšiai.

Pagal *lex fori* principą taikoma Graikijos procesinė teisė, tačiau už ją viršesnė yra Europos bendrijos teisė, kaip nustatyta Graikijos Konstitucijos 28 straipsnyje.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 16/12/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.